

HUIS WERK

MAGAZINE OVER JEUGDTOERISME

Driemaandelijks magazine – jaargang 12 – nummer 48
Oktober - november - december 2017

Afgiftekantoor:
9820 Merelbeke Centrum
nr. P2A6224
VU + afzendadres:
Joris Breugelmans
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

bpost

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

Prioriteiten infrastructuursubsidie
Geluidsoverlast
Nieuwe samenaankopen
Zonnedauw, huis in de kijker

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

diversiteit

veiligheid

duurzaamheid

gezondheid

avontuur

Dossier LEGIONELLA

INHOUDSTAFEL

- 2 **Editoriaal**
- 3 **Dossier LEGIONELLA**
- 4 **De strijd tegen de legionellabacterie**
- 8 **Het legionellabesluit in de praktijk**
- 10 **Voorbeelden uit de praktijk**
- 13 **Pagina 13**
- 14 **CJT Ondersteuning ... laat je stem horen**
- 15 **Vraag het aan ... CJT Ondersteuning**
- 16 **Nieuwsflash**
- 18 **Huis in de kijker**
- 20 **Agenda**

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

CJT Ondersteuning maakt deel uit van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw (CJT), net zoals CJT Boekingscentrale en CJT Verblijfscentra. Met deze drie actiedomeinen wil CJT gepaste verblijfsmogelijkheden aanbieden aan jeugd in groepsverband.

Particulieren of verenigingen die een gebouw en/of terrein verhuren of willen verhuren aan jeugdgroepen, kunnen bij CJT Ondersteuning terecht. Zij krijgen **advies, vorming en begeleiding** omtrent erkenning, subsidies en alles wat komt kijken bij de uitbating. CJT Ondersteuning verspreidt **informatie** via het tijdschrift HuisWerk en de website www.cjt.be/ondersteuning. De website www.jeugdverblijven.be bevat meer dan 700 jeugdverblijfscentra en kampeerterrainen en wordt onderhouden door CJT. Daarnaast verdedigt CJT Ondersteuning de **belangen van de sector** bij de overheid en andere instanties. Dit gebeurt door vertegenwoordigingswerk bij o.a. Toerisme Vlaanderen, de Afdeling Jeugd en verschillende organisaties.

EDITORIAAL

Om de vier jaar sluit CJT Ondersteuning een beheerovereenkomst af met de Afdeling Jeugd. Daarin wordt bepaald welke opdrachten CJT zal uitvoeren om haar rol als ondersteuningsstructuur goed te spelen. In januari start een nieuwe periode: 2018-2021. De basis van de ondersteuningsopdracht blijft dezelfde, maar hier en daar leggen we nieuwe accenten.

Zo gaat er extra aandacht naar samenaankopen. We willen elk jaar een samenaankoop organiseren waar alle uitbaters kunnen op intekenen. Binnenkort bevragen we alle uitbaters over mogelijke thema's.

In ons vormingsaanbod willen we meer variëren met werkvormen, zoals we in juni al succesvol geëxperimenteerd hebben met het nieuwe concept RaderWerk. Er komt meer aandacht voor ontmoeting en uitwisseling.

Onderzoek blijft belangrijk, zodat we ook onze rol als kenniscentrum kunnen blijven opnemen. Naast de bevraging van uitbaters en doelgroepen willen we ook de mening van de gemeentes over jeugdtoerisme nog beter leren kennen. Het wegwerken van drempels (fysiek, financieel, cultureel ...), zodat elk kind kan genieten van een meerdaags verblijf, moet extra aandacht krijgen in onze werking.

De websites www.cjt.be/ondersteuning en www.jeugdverblijven.be zullen allebei volledig vernieuwd worden de komende jaren, inspelend op behoeftes van gebruikers en bezoekers.

" Tussen 2018 en 2021 leggen we hier en daar nieuwe accenten."

Maar niet alles is nieuw. Vragen beantwoorden van uitbaters, diezelfde uitbaters informeren via dit tijdschrift HuisWerk en andere kanalen, de sector vertegenwoordigen op Vlaams en federaal niveau ... het zijn zaken waar we blijven in investeren. Heb je als uitbater hierbij (kritische) suggesties of wil je graag een rol spelen in onze werking, laat het ons zeker weten!

De twaalfde jaargang van HuisWerk sluiten we ondertussen af met een dossier over legionella. We gingen op bezoek in Zonnedauw in het hartje van de Kempen en zorgen er voor dat je weer mee bent met alle jeugdtoeristische actualiteit.

Veel leesplezier!

Frederik Vercammen

COLOFON

VASTE MEDEWERKERS

Luc De Coninck
Maarten Dekoninck
Peter Landsheere
Anne Marie Laureys
Erwin Stessens
Piet Termont
Frederik Vercammen
Dora Wagemans

WERKTEN NOG MEE
AAN DIT NUMMER
Karel De Decker
Luc Mouton

VORMGEVING

IO - Els De Pauw

COVERFOTO

Ten Berg

DRUK

Nevelland, Nevele

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Joris Breugelmans
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

REDACTIEADRES

Bergstraat 16
9820 Merelbeke
Tel.: 09/210.57.75
Fax: 09/210.57.80
E-mail: ondersteuning@cjt.be

HuisWerk is een publicatie van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw

HuisWerk werd gedrukt op gerecycleerd chloorvrij papier.

DOSSIER LEGIONELLA

In het vorige HuisWerkdossier rond warmwaterproductie lag de focus vooral op de installatie. Daar werd de vraag beantwoord hoe je op een korte termijn veel warm water produceert zonder dat je wordt geconfronteerd met een torenhoge energiefactuur of aan comfort moet inboeten. In dit dossier komt daar nog een extra uitdaging bij: besmetting met de legionellabacterie vermijden.

Het legionellabesluit is een behoorlijk complexe wetgeving die van toepassing is op alle publiek toegankelijke gebouwen, toch is de materie voor heel wat uitbaters onbekend terrein. Dat komt omdat er op het naleven van de wetgeving zo goed als geen controles plaatsvinden en kinderen (vanaf 6 jaar) bovendien geen risicogroep vormen. Dat bewijst de realiteit, meldingen van ongevallen zijn in onze

sector niet gekend. Het gevolg laat zich raden, vele jeugdverblijfcentra zijn bewust of onbewust niet in regel.

Ook al schiet het legionellabesluit met een kanon op een mug, toch word je geacht aan de wetgeving te voldoen. Daarom belichten we in dit dossier het onderdeel dat van toepassing is op jeugdverblijven en proberen dit naar de praktijk te vertalen. Dit doen we met de hulp van een expert in die materie en enkele praktijkvoorbeelden. Maar eerst staan we stil bij de bacterie zelf. Waar schuilt nu precies het risico en onder welke omstandigheden gedijen de bacteriën het beste?

De strijd tegen de legionellabacterie

WIE LOOPT WAAR RISICO?

Legionellose, in de volksmond de veteranziekte genoemd, is een potentieel ernstige longontsteking die kan optreden door het inademen van kleine in de lucht zwevende waternevel (aerosolen) besmet met legionellabacteriën. Die waternevel ontstaat bijvoorbeeld door het gebruik van sproeiers in douches of aan vaatwasinstallaties, maar ook het gebruik van een gewone tuinslang kan een gevaar vormen.

Gelukkig worden de meeste mensen van die besmette waternevel niet ziek. Tot de risicogroepen behoren o.m. mensen met een chronische ziekte (hartziekte, diabetes ...) of een verzwakt immuunsysteem, bejaarden, rokers of personen met een chronische longaandoening. Jongeren, de voornaamste doelgroep uit het jeugdtoerisme, staan in de lijst niet opgenomen. Bovendien kan de ziekte - als ze herkend wordt - behandeld worden met antibiotica. Zo blijft ze beperkt tot griep of een longontsteking. In ernstige gevallen en zonder de juiste behandeling kan de ziekte dodelijk zijn.

GROEIBEVORDERENDE OMSTANDIGHEDEN

De voedingsstoffen van de legionellabacterie zijn aminozuren, mangaan en ijzer. Die voedingsstoffen vinden de bacteriën terug op het laagje afzetting dat zich vormt aan de binnenkant van waterleidingen en hun onderdelen. Andere groeibevorderende factoren zijn kalkvorming en stagnerend water (bij de boiler, dode leidingen of weinig gebruikte aftappunten).

De groeicapaciteit van de legionellabacterie is afhankelijk van de temperatuur. De bac-

terie overleeft bij een watertemperatuur van 20° C, maar zal bijna niet toenemen in aantal. Hiervoor moet de temperatuur liggen tussen 20 en 55° C met een maximale groei tussen 35 en 40° C. Boven 55° C sterft de bacterie af: hoe hoger de temperatuur, hoe sneller.

“Het legionellabesluit voor jeugdverblijfcentra samengevat. Warmwaterinstallaties moeten sinds 4 november 2007 geplaatst zijn conform de best beschikbare technieken. Bovendien moet ook een beheersplan worden opgesteld en uitgevoerd. Staalnames zijn verplicht voor installaties die niet gebouwd zijn volgens de best beschikbare technieken. Voor installaties voor maximaal 40 personen gelden een aantal versoepelingen.”

LEGIONELLA IN KOUD WATER

Bij het vermijden van een legionellabesmetting denken veel mensen in eerste instantie aan het voldoende opwarmen van het water. Maar ook de koudwaterleidingen kunnen gevaar opleveren. Leidingwater komt het gebouw meestal binnen aan een temperatuur van minder dan 20° C. Wordt er geen water afgetapt, dan warmt het water in de binnenleidingen op tot de omgevings-

temperatuur. Dit vormt geen probleem, zolang de buizen goed gedimensioneerd zijn en er hierdoor voldoende doorspoeling is. Het gevaar neemt echter toe wanneer de binnenleiding loopt via de stookplaats of via technische kokers met bijvoorbeeld verwarmingsbuizen. Dan kan de temperatuur tot boven 25° C oplopen waardoor de groeicapaciteit van de legionellabacterie gevoelig stijgt. Binnenleidingen in stookplaatsen worden daarom best verwijderd of tot het minimum beperkt. Een andere optie is de temperatuurstijging in het stooklokaal te beperken. Tot slot worden koudwaterverdeelcollectoren, buffertanks, opvoerpompen of waterverzachters best opgesteld buiten de stookplaats.

HET LEGIONELLABESLUIT

Publiek toegankelijke gebouwen waar mensen worden blootgesteld aan aerosolen, moeten rekening houden met het legionellabesluit van 9 februari 2007. Onder publiek toegankelijke gebouwen vallen ook alle jeugdverblijfcentra.

Om de kans op groei en verspreiding van de legionellabacterie te beperken, werden in het legionellabesluit normen en beheersvoorschriften opgenomen.

De productie van warm water valt onder de maatregelen voor watervoorzieningen. Daaronder wordt nog eens een onderscheid gemaakt tussen hoog- en matigrisico-inrichtingen. Jeugdverblijven vallen onder de matigrisico-inrichtingen.

Recente sanitaire installaties

Elke installatie geplaatst na 4 november 2007 moet ontworpen en gebouwd zijn conform de best beschikbare technieken (BBT). Deze technieken creëren de beste

Waternevel ontstaat o.m. door het gebruik van sproeiers in douches of aan vaatwasinstallaties, maar ook het gebruik van een gewone tuinslang kan een gevaar vormen.

omstandigheden om de groei en ontwikkeling van legionella te voorkomen of te beperken, zoals temperatuurbeheersing, goede doorstroming van het water en beperking van biofilmgroei. Een conformiteitsattest moet bewijzen dat de installatie ontworpen en gebouwd werd conform de Best Beschikbare Technieken (BBT). Voor sanitaire installaties werd hiervoor een Vlaams BBT-handboek ontwikkeld. Uitbaters die zelf de installatie voor warmwaterproductie hebben geplaatst of aangepast, kunnen zo'n attest verkrijgen bij hun drinkwatermaatschappij. Als de installatie en de beheersmaatregelen volledig voldoen aan de BBT, dan ben je als uitbater vrijgesteld van staalname.

Het legionellabeheersplan

(*uitzondering voor installaties voor maximaal 40 personen: zie rechterkolom pagina 6*)

Het beheersplan moet een praktisch bruikbaar document zijn voor de uitbater. Het document moet op maat van het jeugdverblijf geschreven zijn en de informatie snel raadpleegbaar. De risico's en daaraan gekoppelde beheersmaatregelen moeten duidelijk omschreven zijn met aanduiding

In dit kader staan enkele controle- en voorkomingsmaatregelen uit een beheersplan. Deze maatregelen zijn louter voorbeelden en kunnen van plan tot plan verschillen.

Enkele controlemaatregelen als voorbeeld

- Wekelijks wordt de temperatuur van het warm water gemeten bij de vertrek- en retourleiding. De temperatuur moet bij vertrek minstens 60° C hebben, bij retour 55° C. Bovendien moet aan elk tappunt minstens 70° C behaald kunnen worden in het kader van een thermische desinfectie.
- Maandelijks wordt de temperatuur van het koud en het warm water gemeten op de meest representatieve plaatsen.
- Jaarlijks gebeurt een staalname voor een analyse op Legionella Pneumophila, en dit op de meest representatieve plaatsen op het warm- en koudwatersysteem. De staalname wordt uitgevoerd volgens een erkende methode en de stalen worden door een geaccrediteerd of erkend laboratorium onderzocht.
- Jaarlijks worden de controlethermometers gekalibreerd.

Enkele voorkomingsmaatregelen als voorbeeld

- Wekelijks worden weinig gebruikte leidingen en tappunten gespoeld.
- Jaarlijks worden de douchekoppen ontkalkt, zelfs als er een ontkalker op het systeem is geplaatst.
- Jaarlijks worden de sanitaire en waterbehandelingsinstallaties onderhouden. Dit wil bijvoorbeeld zeggen dat boilers, buffertanks en ontkalkers gereinigd worden en kleppen gecontroleerd worden.

Met legionella besmet leidingwater dat gewoon uit de kraan loopt, levert geen gevaar op.

van de uitvoerder en eindverantwoordelijke. De standaardbeheersmaatregel is temperatuurbeheersing.

Bij iedere wijziging aan de installatie, het gebruik ervan of wijzigingen in de omgevingsfactoren die een invloed kunnen hebben op het risico, moet het beheersplan geëvalueerd en indien nodig bijgesteld worden, dit overeenkomstig met de BBT.

Als uitbater ben je verplicht om het beheersplan uit te voeren en de genomen maatregelen en bijhorende relevante gegevens te noteren in een register. Dit register kan opgevraagd en gecontroleerd worden door de toezichthoudende ambtenaren van de Afdeling Zorg en Gezondheid.

In het beheersplan moeten ook duidelijke maatregelen staan die moeten voorkomen dat personen zich verbranden bij een (periodieke) thermische desinfectie.

Als het ergens fout loopt, moeten tot slot nog procedures bestaan die omschrijven wie welke acties onderneemt. Zo moeten er procedures zijn bij temperatuurafwijkingen (bijvoorbeeld als de temperatuur bij vertrek lager ligt bij 60° C) of als de drempelwaarden bij staalname overschreden worden.

Staalnames

(uitzondering voor installaties voor maximaal 40 personen: zie rechterkolom pagina 6)

Staalnames dien je uit te voeren als de warmwaterinstallaties niet conform de best beschikbare technieken zijn ontworpen of gebouwd.

Als 30 of meer % van de stalen de drempelwaarde van 10 000 kolonievormende eenheden (KVE) Legionella pneumophila per liter overschrijden moet je als uitbater het beheersplan, de uitvoering ervan

en het watersysteem kritisch beoordelen. Indien nodig moeten daarna aanvullende beheersmaatregelen genomen worden om het aantal Legionella pneumophila te doen dalen tot minder dan 10 000 KVE/liter. De staalnamefrequentie moet opgevoerd worden tot maandelijkse controles. Als het aantal Legionella pneumophila daalt tot onder 10 000 KVE/liter, kan de staalnamefrequentie weer verminderd worden.

Als 30 of meer % van de stalen de drempelwaarde van 100 000 KVE/liter overschrijden, breng je de verblijvende groep op de hoogte van de vastgestelde systeembesmetting met legionellakiemen en raad je aan om bepaalde handelingen (bijvoorbeeld douchen) uit te stellen. Daarna breng je de Afdeling Zorg en Gezondheid onmiddellijk op de hoogte.

In overleg met de Afdeling Toezicht Volksgezondheid neem je alle maatregelen die nodig zijn om het aantal legionellakiemen in het watersysteem en het risico op besmettingen te reduceren.

Als een maand na de melding bij de Afdeling Zorg en Gezondheid de concentratie Legionella pneumophila niet lager dan 100.000 KVE/liter gebracht kan worden, stel je de watervoorziening buiten werking.

Uitzondering voor warmwaterinstallaties voor maximaal 40 personen

Is de maximale capaciteit van het volledige verblijf (gebouw en eventuele kampeerweide) niet hoger dan 40 personen, dan hoeft je geen beheersplan en logboek op te maken en geen staalnames uit te voeren, dit op voorwaarde dat de temperatuur van het warmwaterproductietoestel ingesteld is op minstens 60° C en de nodige maatregelen getroffen zijn om brandwonden bij de gebruikers te voorkomen. Verder moet het toestel jaarlijks onderhouden

worden door een vakman die ook controleert of de werkelijke watertemperatuur overeenkomt met de ingestelde temperatuur van het warmwaterproductietoestel. Een bewijs van dit onderhoud moet ter inzage liggen.

Ligt de temperatuur toch onder 60° C, dan moet elke verblijvende groep geïnformeerd worden over de kans op legionellabesmetting. Je moet als uitbater ook kunnen bewijzen dat je de groep hebt geïnformeerd. Een heel vreemde kronkel in de wetgeving, want eigenlijk wordt gezegd: "als je niet voldoet aan het legionellabesluit (nl. temperatuur van minstens 60° C), volstaat het om dit te melden aan de bezoekers".

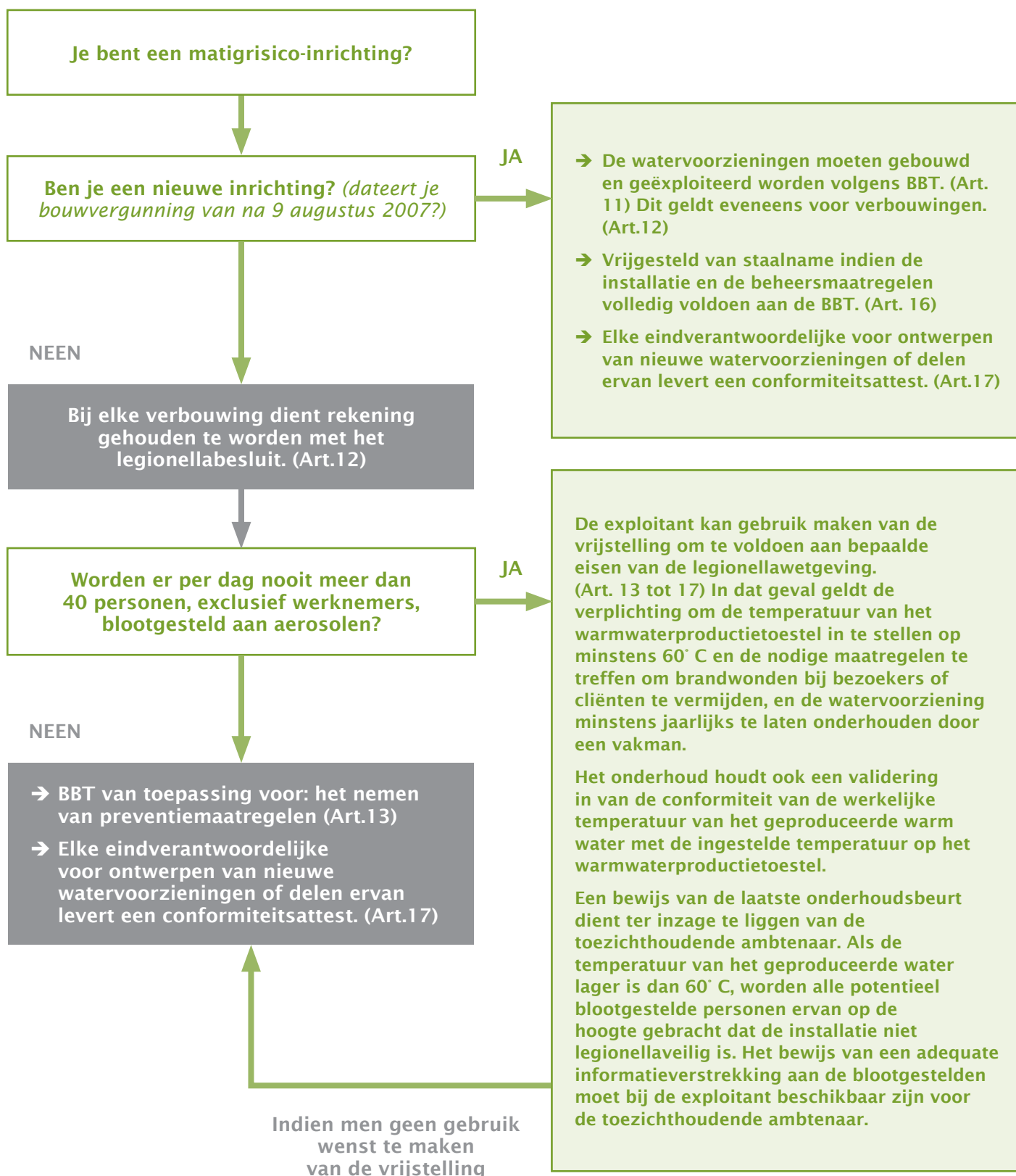
Opgelet! De verplichting om voor nieuwe warmwaterinstallaties de best beschikbare technieken te volgen, geldt wel voor alle jeugdverblijfscentra, dus ook indien voor minder dan 40 personen.

CONTACTGEGEVENS AFDELING ZORG EN GEZONDHEID

Koning Albert II-laan 35 bus 33
Ellipsgebouw
1030 Brussel
info@zorg-en-gezondheid.be
Tel. 02/553.35.00

De beslissingsboom

Onderstaande beslissingsboom loodst je doorheen het toepassingsgebied van het legionellabesluit.

Bron: VITO.

Het legionellabesluit in de praktijk

Om het legionellabesluit in de praktijk om te zetten, is er enige technische kennis vereist. Wij gingen met enkele concrete vragen langs bij Aquaservices Mouton, een adviesbureau voor watergerelateerde projecten. Aan het woord is zaakvoeder Luc Mouton.

Wat houden de best beschikbare technieken (BBT) precies in?

De BBT is een lijst van 53 aanbevelingen die onderverdeeld kunnen worden in drie categorieën: de kwaliteitsbehandeling van drinkbaar water, het ontwerp van de installatie en de controle op de uitvoering ervan. Afhankelijk van de situatie moeten deze best beschikbare technieken toegepast en opgenomen worden in het beheersplan.

Enkele voorbeelden van aanbevelingen zijn:

- plaatsen van een mechanische filter na de waterteller
- besmetting voorkomen door het plaatsen van terugstroombeveiligingen
- voorkomen van wanverbindingen
- vermijden van stagnering
- voorschriften m.b.t. het plaatsen van de leidingen en hun maximale stromingssnelheden (0,2 – 0,5 m/s in circulatieleidingen)
- plaatsen van regelventielen, overdrukventielen en aflaatkranen
- gebruik van circulatieleidingen

Een conformiteitsattest moet bewijzen dat de installatie ontworpen en gebouwd werd conform de BBT. Kan je dit als uitbater zelf opstellen?

Neen, een conformiteitsattest moet opgesteld worden door de drinkwatermaatschappij, door een firma die de installatie heeft geplaatst of door een extern bureau.

Wat staat er in het conformiteitsattest?

Je vindt hierin de naam en adres van de eindverantwoordelijke, het type en een omschrijving van de installatie, de naam en het adres van de inrichting en exploitant en ten slotte een verklaring die de structurele conformiteit met de bepalingen van de BBT bevestigt.

Welke documenten kan je als uitbater wel zelf opstellen?

Als uitbater kan je zelf een risicoanalyse uitvoeren en alle maatregelen die daaruit voortvloeien noteren in een beheersplan. Een leidraad wordt aangeboden door het Agentschap Zorg en Gezondheid (nvdr. www.zorg-en-gezondheid.be/legionellabeheersing-in-matigrisico-inrichtingen). Wie echter niet over de nodige kennis beschikt, vraagt best advies.

Wat staat er in het beheersplan?

Het beheersplan bevat minimaal de identificatie- en contactgegevens van het jeugdverblijfcentrum, een technische beschrijving, een risicoanalyse en preventiemaatregelen voor de watervoorziening.

Waar kan je dat advies krijgen?

Er zijn, zoals ons bedrijf, nog een aantal bedrijven die advies geven bij de screening van de sanitaire installatie en ondersteuning bieden bij het opmaken van een beheersplan en logboek. Zo'n advies duurt ongeveer 4 uur, waarna je zelf een goed beheersplan kan opmaken.

Over de installatie: volstaat mijn temperatuurmeter op de boiler?

Neen. Je moet bijkomende temperatuurmeters plaatsen en dit op de meest representatieve plaatsen. Dit wil zeggen op de departen retourleiding, maar in veel gevallen ook op andere belangrijke aftappingen en deellussen.

Waarom moet je die extra temperatuurmeters plaatsen? Als het water 60° C warm is op de departleiding en 55° C op de retourleiding, dan heeft het water toch overal in de leidingen de juiste temperatuur?

Dat is niet altijd het geval. Door drukverschillen kan de watercirculatie in deellussen verminderen of zelfs volledig stilvallen, waardoor het water in die circuits toch lager ligt dan 55° C.

Wat moet je dan doen?

Met regel- of overdrukventielen kan je de drukverschillen neutraliseren, maar ook die kunnen dienst weigeren. Vandaar de extra temperatuurmeters op de deellussen.

Waarom moeten de thermometers jaarlijks gekalibreerd worden?

Dit is een voorzorgsmaatregel die ervoor zorgt dat de geregistreerde temperatuur ook de juiste temperatuur is.

Wie moet die thermometers kalibreren?

Dit kan een uitbater op een eenvoudige manier zelf controleren door de watertemperatuur te meten in kokend water of ijswater. Geeft de thermometer 100° C of 0° C aan, dan is die nog in goede staat.

Waar kunnen uitbaters terecht voor een staalname?

Er zijn verschillende firma's die staalnames doen, maar het is raadzaam om een firma te kiezen die je ook begeleidt als de stalen negatief zijn, want dan moet je actie ondernemen. Wat je precies moet doen, zal je in het rapport van de staalname namelijk niet vinden.

Waarom is een spoeling van de waterleiding nodig als douches en andere tappunten gebruikt worden?

De tappunten die wekelijks gebruikt worden, moeten niet gespoeld worden. Het gevaar schuilt echter in de tappunten die minder frequent gebruikt worden. Die moeten wel periodiek één minuut gespoeld worden.

Of geëlimineerd?

Ja, maar dan is er opnieuw een belangrijk aandachtspunt. Verwijder niet alleen het aftappunt, maar sluit de watertoevoer ook af aan de vertakking. Anders krijg je opnieuw stilstaand water.

Een voorkomingsmaatregel is het reinigen van de boiler, maar dit is een gesloten systeem. Hoe kan ik die boiler dan reinigen?

Bepaalde types van boilers kunnen niet gereinigd worden en dat is voor gebouwen die moeten voldoen aan het legionellabesluit een probleem. Daarom is mijn advies om in de toekomst altijd boilers te installeren met inspectieopeningen.

Zijn er nog tips m.b.t. het gebruik van materialen?

Ja, de materialen moeten voldoen aan de Europese normen. De ontwerpbelasting van het systeem is maximaal 10 bar. De materialen voor koud water moeten een levensduur hebben van minstens 50 jaar bij 20° C en voor warm water van 50 jaar bij 70° C. Ook qua isolatie wordt omschreven welke materialen en diktes je moet gebruiken, dit afhankelijk van de omgevingstypes.

Duurzaamheid en legionella zijn moeilijk te rijmen omdat er voortdurend warm water rondgepompt wordt. Kan je die pompen 's nachts afzetten?

Het klopt dat legionella en duurzaamheid moeilijk te rijmen zijn, maar de pompen afzetten kan niet, behalve als het jeugdverblijf enkele weken of maanden sluit.

Nieuwe warmwatertoestellen moeten geplaatst zijn conform de best beschikbare technieken.

Kan je dan het systeem na de sluitingsperiode gewoon opstarten?

Ja, maar je moet dan wel de procedure van indiensttreding volgen. Dit wil zeggen dat je het water verwarmt tot 70° C en de leidingen spoelt. Deze spoeling is wel verschillend met de wekelijkse spoeling van minder frequent gebruikte tappunten. De spoeling duurt 20 minuten bij een temperatuur van 60° C of 10 minuten bij een temperatuur van 65° C en 4 minuten bij 70° C. De kraan hoeft je daarbij niet volledig open te draaien. De bedoeling is namelijk om de buizen te desinfecteren.

Zijn er alternatieven voor thermische desinfectie?

Ja, er zijn drie erkende alternatieven voor thermische desinfectie, dit op basis van chloor, chloordioxide en koper-zilver. Deze alternatieven kunnen een positieve weerslag hebben op de energiekost, maar hebben ook hun kostenplaatje.

Voorbeelden uit de praktijk

DE LANDELIJKE OMHEINING (LOKEREN)

De Landelijke Omheining is een nagelnieuw jeugdverblijf met het jeugdlabel A in zelfkook. De totale binnencapaciteit van het jeugdverblijf is 110 personen. In de zomer kunnen nog eens 200 personen verblijven in tenten. Het jeugdverblijf wordt uitgebaat door het volledige gezin Verhofstadt-Pieters. Aan het woord is Kitty.

Waar werd de installatie aangekocht?

De installatie werd rechtstreeks gekocht van een firma die de installaties doorverkoopt aan andere bedrijven. De installatie werd dus niet gekocht in een winkel of via een loodgieter. Als particulier kan je er niet terecht.

Wie heeft de installatie geplaatst?

Mijn man, de kinderen en de vriend van mijn dochter zijn voldoende technisch geschoold om de installatie zelf te plaatsen. Dat hebben ze toch bewezen: de verwarming werkt perfect en er is ook overal warm water.

Wie heeft je op de hoogte gebracht van het legionellabesluit?

Via CJT Ondersteuning kan je een logboek aanvragen waarin alle keuringen vermeld staan die van toepassing zijn op jeugdverblijven. In dit logboek staat dat jeugdverblijven moeten voldoen aan het legionellabesluit. Zo heb ik ontdekt dat een risicoanalyse en beheersplan opstellen verplicht was.

Wie stelde de risicoanalyse en het beheersplan op?

Als uitbater mag je dit zelf doen, dus ben ik daar vol enthousiasme aan begonnen. Maar het heeft me uiteindelijk veel tijd en energie gekost.

Wat is er zo complex aan het opstellen van een risicoanalyse en een beheersplan?

In het legionellabesluit staan diverse maatregelen opgenomen die je als uitbater van een jeugdverblijf moet uitvoeren. Dit zijn maatregelen die niet van toepassing zijn op gewone huishoudelijke installaties. Rond enkele van die maatregelen hadden we vragen, maar niet op alle vragen kregen we een antwoord. Niet bij de verdeler van de installatie, niet bij de lokale loodgieter, niet bij Toerisme Vlaanderen en nog straffer, niet bij het Agentschap Zorg en Gezondheid dat een leidraad voor een beheersplan ter beschikking stelt.

.....
“Het adviesbureau kon ons maar het conformiteitsattest afleveren nadat we een retourleiding, extra temperatuurmeters, een doorloopdrukvat en een circulatiepomp hadden geplaatst. Dit was een bijkomende investering van ruim 1 200 euro.”
.....

Welke vragen had je precies?

Wie ons bijvoorbeeld een conformiteitsattest kon afleveren waardoor we konden aantonen dat de installatie gebouwd was volgens de geldende normen of hoe we onze temperatuurmeters van de boilers konden kalibreren.

Wie heeft die vragen uiteindelijk wel beantwoord?

We hebben na een rits telefoontjes de contactgegevens bekomen van een adviesbureau waar we met al onze vragen terecht konden.

Was de installatie onmiddellijk gebouwd volgens de regels van de BBT of waren nog aanpassingen nodig?

De installatie was goed gebouwd, maar de afstand van de warmtepompen tot de douches was te groot (nvdr: meer dan 10 meter). Hierdoor werd het warm water niet snel genoeg afgeleverd en was het risico op legionella te groot. Het adviesbureau kon ons maar het conformiteitsattest afleveren nadat we een retourleiding, extra temperatuurmeters, een doorloopdrukvat en een circulatiepomp hadden geplaatst. Dit was een bijkomende investering van ruim 1 200 euro.

Is alles ondertussen in orde?

Ja, gelukkig, want ik wil alles in regel hebben.

Welke controlemaatregelen zijn er tijdens het jaar ingepland?

De dag voordat we het systeem activeren, spoelen we de leidingen. Als het systeem opnieuw operationeel is, is het belangrijk om op frequente tijdstippen de temperatuur van de diverse meters en de diverse tappunten te registreren. Zo moet het koud water na 60 seconden minder dan 25° C hebben (het beste is 20° C) terwijl het warme water binnen dezelfde tijdspanne minstens 55° C moet hebben. De temperaturen moet je registreren op 30 seconden, 60 seconden en 90 seconden. Jaarlijks zijn er dan nog enkele maatregelen: het spoelen van de boiler, het kalibreren van de temperatuurmeters en het analyseren van een waterstaal.

Zitten er in het systeem ook veiligheidsingebouwd?

Ja. We hebben warmtepompen met een ingebouwd anti-legionellasysteem en een circulatiepomp. Het anti-legionellasysteem verwarmt het water in de buffervaten op

vastgelegde tijdstippen tot 70° C, zodat de legionellabacterie zich niet kan ontwikkelen. Om de groei van de legionellabacterie in de leidingen te voorkomen, pompt de circulatiepomp het warme water voortdurend door de leidingen. Zo is er geen stilstand.

De circulatiepomp en de warmtepompen werken op elektriciteit. Welke maatregelen zijn er ingepland als de stroom uitvalt?

Als de stroom een kwartier uitvalt is er geen probleem. Duurt de stroomonderbreking langer, dan moet de procedure van de indienstreding gevolgd worden.

Wie voert die maatregelen uit?

Alle maatregelen voeren we zelf uit en registreren we in ons beheersplan. Enkel het kalibreren van de temperatuurmeters en de analyse van het waterstaal worden uitgevoerd door het adviesbureau.

Kostprijs staalname:

- staalname 2 stuks (warm en koud): 36,30 euro
- analyse koud water: 68,97 euro
- analyse warm water: 68,97 euro
- verplaatsing: 60,50 euro
- Totaal bedrag 234,74 euro, btw inclusief

Vorige week werd een eerste staalname afgenomen. Wat was het resultaat?

Geen legionella in het warme water, maar wel in het koude water. We hadden een drempelwaarde van 2 000 KVE terwijl het pas een probleem vormt vanaf 10 000 KVE.

Waar komt die legionella vandaan?

Dat is onduidelijk maar vermoedelijk komt het omdat we nog maar net zijn overgeschakeld van grondwater op leidingwater.

Liggen de koud- en warmwaterleiding misschien te dicht bij elkaar, waardoor de warmwaterleiding het koude water opwarmt?

Neen, bij ons is dat zeker niet de oorzaak. Onze leidingen zijn goed geïsoleerd en kunnen elkaar niet beïnvloeden.

Wat zijn nu de gevolgen?

Er zijn niet onmiddellijk gevolgen omdat de gevarezone voor legionella hoger ligt dan 2 000 KVE. Het waterstaal werd daarom ook goedgekeurd, maar we ondernemen uit voorzorg toch nog bijkomende stappen. We leggen nog een bijkomende leiding zodat leidingwater en putwater niet door dezelfde leiding moeten en leggen op het koudwaternetwerk nog een extra retour

Onze leidingen zijn goed geïsoleerd.

met heet water zodat we bij de opstart de koudwaterleiding nog kunnen spoelen en zo het risico nog verkleinen.

Wat doe je met dit restwater?

Als het jeugdverblijf vijf dagen niet verhuurd wordt, dan spoelen we de leidingen. Dat is pure verkwisting, maar een andere optie is er niet. We willen geen legionellabesmetting. Enkel een beperkte hoeveelheid kunnen we recupereren omdat we te veel tappunten hebben. Dit water gebruiken we dan voor de bloemen of het poetsen. Ik hoop wel in de toekomst nog een ecologische oplossing te vinden.

Hoeveel liter water gaat er precies verloren?

Als er 5 dagen leegstand is, wordt ons geadviseerd om te spoelen. Zo verliezen we buiten de vakantieperiodes bijna wekelijks tussen 75 en 100 liter water.

Welk advies geef je graag mee aan uitbaters die een nieuwe installatie willen plaatsen of een oude installatie willen vernieuwen?

Vraag advies aan de mensen die de installatie moeten keuren. In ons geval had het alvast veel tijd en energie bespaard, hadden we direct het adviesbureau gecontacteerd. Hetzelfde geldt ook voor bijvoorbeeld elektriciteit en branddetectie. Als je als uitbater vooraf de juiste mensen contacteert voor advies en hun raad opvolgt, dan maak je minder fouten en verlies je als uitbater minder energie.

LEGIONELLAPREVENTIE BIJ STAD GENT

Luc Piens en Peter Landsheere werken voor de Gentse stadsdienst Onderhoud gebouwen, cel veiligheid. Het voorkomen van legionellabesmetting in ongeveer 200 gebouwen behoort tot hun takenpakket.

Is het evident om in waterinstallaties legionella te voorkomen?

Veel hangt af van de opbouw van de waterinstallatie. Als bepaalde vuistregels met de voeten worden getreden, is de kans op een legionellabesmetting veel groter.

Wat zijn enkele van die vuistregels?

Koude leidingen mogen geen stookruimtes doorkruisen en koude en warme leidingen moeten minstens 20 centimeter uit elkaar liggen. Verder is de afstand tussen de verwarmingsketel en de douches best zo kort mogelijk. Wanneer de waterinstallatie wordt aangepast moeten ook alle leidingen waar geen doorstroom is, verwijderd worden. Die leidingen zijn namelijk een broeihaard voor legionella.

Hoe zit het met die vuistregels in de praktijk?

Bij oude waterinstallaties is de kans op legionellabesmetting groot omdat de legionellabacterie pas in de jaren '70 erkend werd als ziekteverwekker. Maar ook vandaag knelt het schoentje nog omdat de vuistregels bij veel mensen, zelfs bij vakmensen, niet gekend zijn.

Wat doe je dan?

Het beste is de installatie aanpassen volgens de regels van de kunst, maar omdat dit in veel gevallen een serieuze ingreep is, kan je ook werken met beheersplannen. Die beheersplannen bevatten allerlei acties om de risico's op een andere manier te beperken. Zo spoelen we frequent de leidingen en controleren we de temperatuur van het water op regelmatige tijdstippen.

Hoe pakken jullie het spoelen van de leidingen concreet aan?

In ruimtes waar verschillende douches in serie staan, plaatsen we op het einde van het circuit dikwijls een programmeerbaar douchepaneel. De douche spoelt dan dagelijks automatisch één keer zodat al het water in de leidingen ververs is. Is er geen programmeerbaar douchepaneel, dan spannen we een telescopische stok tussen drukknoop en muur. Zo moeten we niet tel-

We spoelen frequent de leidingen.

kens opnieuw drukken, een probleem dat wel opduikt bij douches met een optisch oog.

Hoe meten jullie de temperatuur van het water dan?

Hiervoor hebben we digitale handthermometers die zowel het tijdstip, de duur als de temperatuur registreren.

Het spoelen van de leidingen en het opmeten van de temperatuur gaat telkens gepaard met veel waterverlies. Hoe kan je dit vermijden?

Tijdens het spoelen is er inderdaad veel waterverlies, maar dit is de enige manier om legionellabesmetting te voorkomen. Het water kan je eventueel wel opvangen door op het einde van het circuit een elektromagnetische klep te plaatsen. Dankzij deze klep kan het water afgeleid worden naar de regenput en hergebruikt worden voor andere toepassingen zoals het toilet. Daar is er geen sprake van aerosolvermoring en vormt de bacterie dus geen gevaar.

Duurzaam is dit niet.

Klopt, maar spoelen is wel goedkoper dan de acties die je zal moeten ondernemen als er zich een legionellabesmetting voordoet.

Het voortdurend rondpompen van warm water is nog een actie die een serieuze impact heeft op het energieverbruik. Zijn daar eventueel alternatieven voor?

Neen, ook daar zijn er geen alternatieven.

“Koude leidingen mogen geen stookruimtes doorkruisen en koude en warme leidingen moeten minstens 20 centimeter uit elkaar liggen.”

Hoe weten jullie of er een legionellabesmetting is?

Jaarlijks worden door Farys in de gebouwen één of twee stalen van het water afgenomen en onderzocht. De resultaten worden ons dan bezorgd.

Kunnen uitbaters ook zo'n staalname aanvragen?

Uiteraard. Dit zouden we uitbaters die nu in het ongewisse verkeren, zelfs aanraden. Enkel op die manier weten ze hoe prangend het probleem is.

Wat zijn de gevolgen als de staalname negatief is?

Dat hangt af van de ernst van de besmetting. Meestal volstaat een thermische spoeling waarbij je alle leidingen spoelt op hoge temperatuur. Kan dit niet, of levert dat niet het gewenste resultaat, dan kan er gekozen worden voor duurdere oplossingen zoals chemische desinfectie, een behandeling via zilver-koper ionisatie of het plaatsen van filters in de douchekoppen. In het slechtste geval moet je de watervoorziening buiten werking stellen, maar dat is bij ons nog maar zelden gebeurd.

Is het niet eenvoudiger om gewoon alle douchekoppen te voorzien van een filter?

Neen, dit zou te duur worden. De filters houden de legionellabacterie tegen, maar slijben na verloop wel dicht. Het plaatsen van filters in de douchekoppen is dus een tijdelijke oplossing om bij besmetting de installatie in werking te houden.

HUIS WERK 49

In januari verschijnt HuisWerk 49, met daarin een dossier rond beveiliging.

Sluikstorten, vandalisme of inbraak zijn zaken waar niemand graag mee geconfronteerd wordt. Daarom gaan we op zoek naar organisatorische, bouwkundige en elektronische beveiligingsmaatregelen die de kans op onaangename verrassingen verkleinen. Verder zoeken we uit waar je advies of ondersteuning kan krijgen en wat je precies moet doen als sluikstorten, vandalisme of inbraak toch voorvallen.

Heb je zelf nog goede suggesties of tips of wil je reageren op dit thema, dan kan dat via de Facebookpagina van CJT Ondersteuning of door te mailen naar ondersteuning@cjt.be.

Wie trouwens iets extra wil doen, is steeds welkom op de redactievergadering van HuisWerk. We komen ongeveer tweemaandelijks samen. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen via ondersteuning@cjt.be of tel. 09/210.57.75.

Mag het iets stiller?

Traditiegetrouw zit CJT eind september samen met vertegenwoordigers van het jeugdwerk om de voorbije kampzomer te evalueren. Dit jaar zat ook VVSG (Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten) mee aan tafel. Niet onbelangrijk omdat op die manier de drie partijen van het kampcharter (zie www.opkamp.be/kampcharter) aanwezig waren. Wat kwam naar boven?

Ook dit jaar waren er in Wallonië, opvallend meer dan in Vlaanderen, problemen met burens (vandalisme) en gemeentes (politie treedt laks op). Er waren ook de medische interventies aan de Ourthe, waar verschillende kampen werden opgebroken wegens ziekte, we hebben het allemaal uitgebreid kunnen volgen in de media.

Een onrustwekkende tendens is een stijgend aantal groepen dat tijdens de kamperiode het noodnummer van hun koepel belt met meldingen over psychisch welzijn en zelfmoord. Maar wel positief dat ze hiervoor sneller op zoek gaan naar hulp.

En dan is er geluidsoverlast. Voor alle duidelijkheid: het gaat niet over het geluid van spelende kinderen overdag, maar wel over nachtlawaai (versterkte muziek of lachen/roepen/zingen) en ook luid versterkte muziek overdag kan storend zijn. De meerderheid van burenlachten heeft betrekking op deze vormen van geluidsoverlast. En ook meer en meer gemeentes ondernemen actie.

Zo werden we vorige maand uitgenodigd in een Oost-Vlaamse gemeente. Om de geluidsoverlast aan te pakken, is de uitbater voortaan verplicht om een bordje uit te hangen waarin versterkte muziek buiten volledig wordt verboden. Alle lawaai tussen 22u en 8u is verboden, vanaf 21u moeten ramen en deuren gesloten worden. Bij overtredingen wordt zonder verwittiging een GAS-boete uitgeschreven. Strenge maatregelen dus voor alle groepen, omdat een minderheid van groepen in het verleden voor overlast zorgde.

Een week later waren we te gast in Limburg. N.a.v. aanhoudende burenlachten waren we er samen met de betrokken uitbater en de koepels van de jeugdbewegingen uitgenodigd door de gemeentelijke jeugddienst. Het werd een constructief overleg, waarbij verschillende afspraken werden gemaakt. Zo gaat de gemeente bemiddelen met één specifieke buur, verantwoordelijk voor het leeuwendeel van de klachten. De uitbater zorgt er voor dat groepen bij aankomst nog een formulier ondertekenen, waarbij ze zich akkoord verklaren met de afspraken rond geluidsoverlast.

Bij aanhoudende problemen kan ook het noodnummer van de Vlaamse jeugdbewegingskoepels worden gebeld,

ervaring leert dat een tussenkomst van de koepel vaak tot gedragsverandering leidt bij de verblijvende groep. En ten slotte zullen de drie fiches van het kampcharter (gemeente + uitbater + jeugdgroep) worden uitgehangen in het gebouw, zodat groepen zien dat gemeente en uitbater dit onderschrijven, aan de groep dan om ook zelf hun verantwoordelijkheid op te nemen. Een manier van werken die we trouwens overal in Vlaanderen willen hanteren, maar daarover later meer.

Goed om weten is dat ook de koepels van de jeugdbewegingen beseffen dat er iets moet gedaan worden. Geluidsoverlast wordt het centrale thema van de kampencampagne in 2018. Dit wordt de komende maanden uitgewerkt, maar ook vanuit de koepels zullen de plaatselijke groepen dus gesensibiliseerd worden. En dat is goed, want nu geen actie ondernemen zal alleen maar leiden tot meer klachten, meer verbodsbepalingen, meer boetes enz.

Ook aan een kampvuur kan het er behoorlijk luid aan toe gaan.

Centrum voor Jeugdtoerisme ^{VZW}

ONDERSTEUNING

Heel wat regelgeving heeft rechtstreeks of onrechtstreeks een weerslag op jeugdtoerisme. Als hieraan wordt gesleuteld, tracht CJT Ondersteuning op de eerste rij te zitten. In HuisWerk belichten we telkens de actualiteit van ons vertegenwoordigingswerk.

... LAAT JE STEM HOREN

Het masterplan bivakplaatsen werd in juni 2016 goedgekeurd door de Vlaamse regering en beschrijft de voornaamste actiepunten voor een beter jeugdtoeristisch beleid. Het opstellen van het kampcharter (zie pagina 13) is daar een voorbeeld van. Een ander actiepunt heeft te maken met de infrastructuursubsidie die jaarlijks toegekend wordt door Toerisme Vlaanderen. De jeugdsector mag voortaan input leveren bij de bepaling van de prioriteiten en dat hebben we dit najaar een eerste keer gedaan.

Vertrekpunt voor ons advies aan Toerisme Vlaanderen waren een aantal cijfers. We vermelden hieronder de meest in het oog springende:

- De voorbije jaren tellen we heel wat capaciteit extra op www.jeugdverblijven.be. Deze tendens zien we in alle provincies, behalve in Limburg, waar de aantallen slechts heel licht stijgen.
- In de grote steden zijn nauwelijks eenvoudige jeugdverblijven in zelfkook te boeken.
- Jarenlang op voorhand boeken gebeurt vooral door grote groepen (> 100 personen) op zoek naar een combinatie van gebouw en tenten in de drukke zomerperiode.
- Ledenaantallen van jeugdbewegingen vertonen de laatste jaren een licht stijgende trend, terwijl het aantal afdelingen daalt. Een concreet gevolg is dat het aantal grote groepen (> 150 personen) op zoek naar een kamplocatie in de zomer, exponentieel stijgt.
- Uit onderzoek blijkt dat jeugdgroepen op zoek naar een slaapplek vooral rekening houden met volgende criteria: brandveiligheid, huurprijs, periode, sanitair, keuken en omgeving.

Op basis hiervan pleiten we voor volgende prioriteiten bij het toekennen van de infrastructuursubsidies:

- Brandveiligheid: is al sinds 2004 een prioriteit voor Toerisme Vlaanderen en dat moet zo blijven. Wel subsidieert Toerisme Vlaanderen enkel bij investeringen van minstens 7 500 euro, wat er voor zorgt dat heel wat brandveiligheidswerken in de praktijk niet in aanmerking komen. Dit minimumbedrag zou daarom beter herbekeken worden.
- Aanpassingen in keukens en sanitair: dit willen we behouden als prioriteit, wel pleiten we ervoor om ook aansluitingswerken van sanitair voor tentengrond aanpalend aan het gebouw te subsidiëren. Op die manier kunnen we ook in de zomer voor extra capaciteit zorgen, zonder dat het bestaande sanitair in het gebouw overdreven belast wordt.

- Speelmogelijkheden voor kinderen, door gebruik te maken van natuurlijke en avontuurlijke spelelementen.
- Asbest: tegen 2040 moet alle asbest verwijderd zijn in publiek toegankelijke gebouwen, dus ook in jeugdverblijven. Het zou goed zijn dat werken in dit kader kunnen rekenen op een subsidie.
- Duurzame investeringen blijven belangrijk om de energiekosten voor jeugdgroepen te drukken. In 2018 en 2019 wordt hiervoor best afgestemd met de extra middelen die vanuit het FoCI (Fonds voor Culturele Infrastructuur) worden aangereikt (zie ook HuisWerk 47).

Naast de kwaliteitsbewaking van het huidige aanbod jeugdverblijven, zou het goed zijn dat de infrastructuursubsidies ook een aantal hiaten wegwerken:

- Betaalbare kamplocaties in zelfkook, voor groepen groter dan 100 personen, liefst combinatie van gebouw en tentengrond
- Betaalbaar aanbod in zelfkook voor weekends tijdens het schooljaar, ten westen van de lijn Antwerpen-Brussel
- Betaalbaar aanbod in zelfkook voor weekends en midweken tijdens het schooljaar, in de grote steden (op wandelafstand van de centra)

Daarnaast zou het goed zijn om bij de toekenning van subsidies rekening te houden met het aantal verhuurbare dagen. Een jeugdlokaal dat heel het jaar door verhuurt, moet bijvoorbeeld meer kans op subsidie hebben dan een jeugdlokaal dat slechts één weekend per maand verhuurt.

Ten slotte vragen we ook om de prioriteiten minstens twee jaar lang te behouden. Dit geeft duidelijkheid aan de uitbaters en maakt plannen op middellange termijn mogelijk.

De voorstellen op de deze pagina worden momenteel besproken met Toerisme Vlaanderen en minister van toerisme Weyts. De eindbeslissing ligt uiteraard bij hen, maar we hopen heel wat van onze voorstellen terug te vinden in de uiteindelijke subsidieoproep. Deze wordt in de loop van november naar alle uitbaters van erkende jeugdverblijfcentra verstuurd.

VRAAG HET AAN ...

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

ONDERSTEUNING

Elk kwartaal krijgen we tientallen vragen van uitbaters over uiteenlopende thema's. In HuisWerk maken we telkens een beknopte bloemlezing van vragen en antwoorden die ook voor andere uitbaters interessant kunnen zijn.

Er rezen vragen over het paritair comité waar onze medewerkers onder vallen. Binnen onze vzw vallen een aantal mensen onder het paritair comité sociaal-cultureel werk, maar voor anderen zou het paritair comité horeca verplicht zijn. Vanwaar die verplichting komt, kan echter niemand ons zeggen.

Je vindt meer info op www.werk.belgie.be/bepaling_PC/. Bij het paritair comité sociaal-cultureel werk wordt uitdrukkelijk vermeld dat horeca-activiteiten onder het paritair comité horeca moeten vallen. Voor een keukenmedewerker is dit duidelijk, maar voor een centrumverantwoordelijke of educatief medewerker is het op basis van het takenpakket soms minder duidelijk. Dan vraag je best advies, je vindt contactgegevens eveneens op bovenstaande link.

Wat moet er in een verbanddoos zitten?

Als jeugdgroepen EHBO nodig hebben, behoort het tot hun verantwoordelijkheid om hiervoor uitgerust te zijn. Heel wat koepelorganisaties uit het jeugdwerk sturen hun groepen door naar de website van het Jeugd Rode Kruis. Voor wie personeel in dienst heeft, is het iets complexer. Dan moet je rekening houden met het ARAB (Algemeen Reglement voor de ArbeidsBescherming). Om de inhoud van de verbanddoos te bepalen, zal er in dit geval eerst advies moeten worden ingewonnen. Meer info vind op meta.fgov.be/defaultTab.aspx?id=563.

Zijn er nog jeugdverblijven die in de nabije toekomst nieuwe matrassen of bedden nodig hebben? Het wordt immers financieel een pak draaglijker als we dergelijke investeringen kunnen bundelen.

Vier jaar geleden organiseerden we een samenaankoop voor matrassen, Toerisme Vlaanderen kende toen ook eenmalig subsidies toe. Je kan in ieder geval je huidige aankoop vergelijken met de technische gegevens van de gekozen matrassen uit de toenmalige samenaankoop. Dat geeft toch een indicatie over je eigen keuze.

Dit najaar doen we nog een rondvraag bij alle uitbaters over welke samenaankopen interessant zouden zijn de komende jaren. Als er voldoende interesse is voor matrassen, kunnen we deze samenaankoop dus herhalen in de toekomst.

Ik heb de onroerende voorheffing betaald, hoewel ik eigenlijk recht heb op een vrijstelling. Kan ik nog bezwaar indienen?

Na ontvangst van het aanslagbiljet heb je drie maanden tijd om de vrijstelling aan te vragen. In tussentijd ben je sowieso verplicht om de onroerende voorheffing te betalen. Als de vrijstelling wordt toegekend, wordt het volledige bedrag dan teruggestort op je rekening.

Als je niet betaalt in afwachting van een antwoord, dreig je zelf intresten te moeten betalen op het openstaande bedrag. Meer info op www.cjt.be/ondersteuning/fiscaliteit. Je vindt er ook een modelbrief die we lieten nakijken door de Vlaamse belastingdienst.

NIEUWSFLASH

OP STAP MET DE LIJN

Deze zomer lanceerden minister van jeugd Gatz en minister van toerisme Weyts een proefproject rond kampvervoer. Concreet werd vooral ingezet op goedkope versterkingsritten en geëxperimenteerd met tijdelijke haltes, helaas werd er pas vlak voor de zomer gecommuniceerd. Een woordje uitleg ...

Een versterkingsrit is een extra rit met een lijnbus die kan aangevraagd worden voor uitstappen die niet met het gewone openbaar vervoer (De Lijn of NMBS) mogelijk zijn. Daarnaast mag de rit nooit langer dan 50 km zijn, moet ze een maand op voorhand worden aangevraagd en plaatsvinden tussen twee bestaande bushaltes op Vlaams grondgebied. Vlaanderen maakte budget vrij om de prijs van een versterkingsrit te laten zakken tot de prijs van een groepsticket, d.i. momenteel 1,25 euro per persoon. Uit de eerste cijfers blijkt dat het aantal versterkingsritten op die manier verviervoudigd is (van ongeveer 100 naar zo'n 400), waardoor het extra budget meteen ook opgebruikt was voor deze zomer. Bovendien werd een kwart van de aanvragen geweigerd omwille van het feit dat geen bussen of chauffeurs ter beschikking stonden. En het aantal aanvragen had zeker nog een pak hoger gelegen als de communicatie eerder had plaatsgevonden.

Omdat heel wat jeugdverblijfcentra niet onmiddellijk een vaste bushalte in de omgeving hebben, werden bij drie verschillende jeugdverblijven tijdelijke haltes uitgetest. Een goed concept, maar enkele praktische hindernissen maakten er voorlopig geen succes van. De late communicatie en het feit dat de ritten een maand op voorhand moeten aangevraagd worden, maakten het voor de meeste groepen niet mogelijk om nog van het aanbod gebruik te maken. Ook administratieve problemen bij De Lijn (een tijdelijke halte heeft niet meteen een nummer, maar dat heb je wel nodig bij de aanvraag van een versterkingsrit) strooiden roet in het eten.

Het proefproject bevat dus zeker een aantal goede elementen, maar tegelijk ook punten die beter kunnen. Zo vragen we ons bijvoorbeeld af waarom tijdelijke haltes enkel tijdens de zomer worden ingericht, ook voor weekends en midweken tijdens het schooljaar is er behoefte aan openbaar vervoer. In oktober zitten we samen met jeugdwerk en De Lijn om te bekijken hoe we het project in 2018 kunnen verderzetten in een betere versie.

SAMENAANKOPEN

Samen met Fostplus organiseren we voor de derde keer een samenaankoop van rolcontainers, afvalbakken en sorteerinstructies voor PMD en restafval. Nieuw is dat ook (gratis) stickers worden aangeboden voor bakken waar papier en karton worden verzameld.

Binnenkort wordt hiervoor naar alle uitbaters een afzonderlijke mail verstuurd met inschrijvingsformulier. Intekenen op de samenaankoop kan dan tot 1 december 2017. De levering van het materiaal wordt voorzien eind januari 2018.

Maar er is meer. De komende jaren willen we extra werk maken van samenaankopen binnen het jeugdtoerisme. Om optimaal in te spelen op de behoeften van de uitbaters, sturen we binnenkort nog een kleine enquête rond. Op basis hiervan stellen we dan een meerjarenplanning samenaankopen op, die we ook in volgend HuisWerknummer zullen bekendmaken, zodat uitbaters bij de planning van hun investeringen hiermee kunnen rekening houden.

HERBEVESTIGEN OP WWW.JEUGDVERBLIJVEN.BE

Jaarlijks wordt aan alle uitbaters gevraagd om hun gegevens na te kijken op www.jeugdverblijven.be. Ondertussen hebben de meeste uitbaters dit gedaan, waarvoor dank. Voor wie nog niet in orde zou zijn: de absolute deadline ligt op 1 november, dan worden uitbaters die niet in orde zijn, van de website gehaald. Klinkt streng, maar het is de enige manier om zeker te zijn dat de info op www.jeugdverblijven.be up-to-date blijft.

Sowieso ben je verplicht om de prijzen in te vullen voor de komende zomer (2018 dus). Dit gaat niet alleen over de huurprijs op zich, maar kijk ook na of de energieprijzen nog dezelfde zijn. Als de prijzen onveranderd blijven, volstaat het om enkel het jaartal aan te passen.

Nieuw is dat het vanaf nu ook verplicht is om minstens één foto te tonen. Dit blijft toch de manier bij uitstek om je gebouw of terrein op een aantrekkelijke manier voor te stellen en geïnteresseerde groepen een blik te geven op wat ze mogen verwachten.

Ten slotte doen we nog een warme oproep om de kalender op www.jeugdverblijven.be te gebruiken. Jeugdverblijfcentra en kampeerterrinen die vrij zijn in een bepaalde periode waarvoor een jeugdgroep overnachtingsplaats zoekt, verschijnen bovenaan de zoekopdracht. Wij zijn Google of Booking.com niet, m.a.w. we laten ons niet betalen om de volgorde van zoekopdrachten te manipuleren, dit is dus de enige manier om op een 'legale' manier toch van een maximale zichtbaarheid te kunnen genieten.

VERKLARING VAN OVEREENSTEMMING

In dit HuisWerknummer over legionella is het goed om te kunnen melden dat er soms ook overbodige wetgeving verdwijnt. Uitbaters in volpension weten of weten niet dat je in het verleden moest kunnen zorgen voor een "verklaring van overeenstemming" bij alles wat in aanraking kwam met levensmiddelen. Die verklaring moest bewijzen dat de materialen en voorwerpen in kwestie geen gevaar voor de gezondheid opleveren als ze in contact komen met voedingsmiddelen, maar in de praktijk was het dikwijls lang zoeken om van de verkoper zo'n bewijs te kunnen ontvangen.

Een koninklijk besluit van 12 juni 2017 zorgt er nu voor dat deze vervellende verplichting vervalt voor horecaondernemers.

TOELATING FAVV AFFICHEREN

Jeugdverblijfcentra in volpension hebben een toelating nodig van het FAVV (Federaal Agentschap voor Voedselveiligheid). Dit moet geafficheerd worden op een van buitenaf gemakkelijk zichtbare en toegankelijke plaats.

Sinds 2017 kan de uitbater zijn persoonlijke toelating downloaden en afdrucken. Hiervoor moet je inloggen op www.foodweb.be. Je kan bovendien kiezen of je je eigen inspectieresultaat wel of niet vermeldt op je toelating.

ADRESWIJZIGING

HuisWerk is een gratis magazine en dat willen we graag zo houden. Je kan daar bij helpen door ons adresbestand up-to-date te houden. Zo zijn wij er zeker van dat ons nummer bij de juiste persoon terecht komt.

Voor jeugdverblijfcentra en kampeerterrinen is het adresbestand rechtstreeks gelinkt aan de databank van www.jeugdverblijven.be. HuisWerk wordt opgestuurd naar de verantwoordelijke algemene communicatie. Via je persoonlijke login en wachtwoord kan je de contactgegevens van je jeugdverblijfcentrum/kampeerterrin rechtstreeks aanpassen. Als dit niet lukt, kan je ons bereiken via ondersteuning@cjt.be of tel. 09/210.57.75.

Wens je voor jouw jeugdverblijfcentrum/kampeerterrin extra abonnementen, dan kan je deze bestellen tegen kostprijs. Stuur hiervoor een mailtje naar ondersteuning@cjt.be.

HUIS IN DE KIJKER

Zonnedauw, al 50 jaar 'place to be' voor de jeugd

Zonnedauw is een domein van 5 hectare groot, telt drie jeugdverblijven en heeft een totale binnencapaciteit van 242 bedden. Wie nog meer slaapplekken wil, kan in de zomer tenten bijplaatsen en de capaciteit verhogen tot 362 personen. De drie jeugdverblijven zijn erkend door Toerisme Vlaanderen. De Blokhut is erkend als type B, het Kasteel en het Paviljoen als type C. Het Paviljoen heeft ook een A-label voor toegankelijkheid. 'The place to be' vind je in Larum, deelgemeente van Geel in de Antwerpse Kempen.

ZONNEDA UW PRAKTISCH

*Adres: Vlinderstraat 1, 2440 Larum (Geel)
Totale oppervlakte: 55 000 m²
Capaciteit: 242 bedden en 120 in tenten
Website: www.zonnedauw.be*

ALLES BEGON MET ... E.H. ERNEST TAVERNIER

"In 1957 kocht E.H. Ernest Tavernier, aangesteld als onderpastoor van Larum, dit prachtige domein met villa om er te wonen. Hij startte er meteen met een speelpleinwerking en doopte een deel van de villa om tot café. Zo werd het domein Zonnedauw gekend bij de inwoners van Larum en omstreken", weet Jef De Saedeleir, uitbater van het jeugdverblijf.

"Later kwam er een plaats voor caravans bij en werd het domein ook sporadisch gebruikt als kampplaats. Toen die kampplaats steeds populairder werd, bouwde E.H. Tavernier het verder uit tot in 1989, het jaar waarin hij overleed. Zo kwam abrupt een einde aan de volledige werking."

"Na zeven jaar leegstand kocht mijn vader het domein om het jeugdtoerisme nieuw leven in te blazen", vertelt Jef trots. Wat zijn motivatie was? "Geen idee. Misschien had hij iets nodig om zich uit te leven?"

“Toen mijn vader in 2006 besliste om de fakkel door te geven, ben ik daar samen met mijn vrouw Katrien ingerold”, gaat Jef verder. “We kochten mijn twee zussen uit en zetten de werking gewoon verder.”

ZONNEDAUW

“Het domein kreeg van E.H. Ernest Tavernier de naam Zonnedaauw. Zonnedaauw is een zeldzaam plantje dat insecten eet en door de onderpastoor op het domein ontdekt werd”, weet Jef. Of dit plantje er nog steeds is? “Nee, het plantje vind je enkel nog in de omliggende natuureservaten. Hier vind je alleen nog achtergebleven (spel)materiaal”, lacht Jef.

De plant is verdwenen, maar de naam niet. “De werking werd door mijn vader ondergebracht in Zonnedaauw vzw. De vzw wordt nu beheerd door mijn vrouw en jongste zus. Mijn vrouw combineert de taak van voorzitter en secretaris, terwijl mijn zus de rol van penningmeester opneemt.”

JEF EN JEF

“Wie bij ons wil overnachten, moet boeken bij CJT Boekingscentrale, maar eenmaal ter plaatse kom je altijd in contact met Jef”, lacht Jef, “want sinds 2013 woont in de conciërgewoning een naamgenoot. Een topvrijwilliger waar ik in het verleden nog samen mee in de Chiro zat. Ik was toen zijn leider.”

Zorgt dit niet voor verwarring? “Misschien voor de groepen, maar het hindert niet. We vormen een goed team en kunnen elkaars taken gemakkelijk overnemen. Dat is ook nodig, want we hebben beiden nog een leven buiten het jeugdverblijf.”

ZONNEDAUW EN DE INWONERS VAN LARUM

“Het domein is privé en behoort enkel toe aan de verblijvende groepen, maar op momenten dat er geen groepen verblijven, stellen we het soms ter beschikking aan derden”, vertelt Jef. “Zo komt de school soms op dagexcursie of organiseert de Chiro nog eens een activiteit. En hoewel het niet de bedoeling is, laten we burens die hier eens wandelen oogluikend toe. Dit zorgt ervoor dat het domein Zonnedaauw gedragen blijft door de buurt en we jaarlijks toch wat vrijwilligers vinden voor de grote schoonmaak”, weet Jef. Ondanks de goede relaties is het wel eens dansen op een slappe koord. “In het begin van de zomer kregen we over één groep klachten van de directe burens en dat is jammer genoeg wat blijven nazinderen, dit met gevolgen voor de volgende groepen”, vertelt Jef. Hoe je dat oplost? “Door je open op te stellen en een gesprek met de burens aan te gaan. Meer kan je niet doen”, is Jef eerlijk.

EEN RUP VOOR ZONNEDAUW

“In 2005-2006 – toen mijn vader nog uitbater was – is er een RUP (ruimtelijk uitvoeringsplan) opgesteld voor het domein Zonnedaauw”, herinnert Jef zich nog. “Dit was noodzakelijk omdat er onduidelijkheid was over onze zonering in gebied voor jeugd-camping. Dankzij de regularisatie is dat probleem gelukkig van de baan”, vertelt Jef.

De stad Geel is het jeugdverblijf dus genegen. “Inderdaad. Het RUP was een mooie realisatie en op onze vragen krijgen we meestal een positief antwoord, maar toch zien we liever nog wat meer initiatief. Zo zou het bijvoorbeeld leuk zijn als de stad het voortouw neemt in een overleg onder uitbaters”, verduidelijkt Jef. “Daar is nood aan.”

DE FRATSEN VAN DE GROEPEN

“Als je een jeugdverblijf met 242 bedden uitbaat, moet je kordaat optreden”, is Jef overtuigd. Hoe je dat doet? “Duidelijke regels opstellen en ze consequent volgen, maar ik moet bekennen dat dit niet altijd even evident is. Sommige groepen zijn weinig georganiseerd en lezen geen enkel document. Dan wordt het moeilijk natuurlijk. Bovendien kan je ook niet alles in regels gieten”, weet Jef. “Wachten op de waarborg, aanmanen tot poetsen, extra napoetsen, herstellingen uitvoeren, nu en dan een klein conflict, het hoort allemaal bij de job”, lacht Jef.

Maar dit geldt natuurlijk niet voor alle groepen. “Dit is juist. Dit jaar waren we aangenaam verrast van Chiro Zolder. Dit was de eerste groep die ruimschoots voor het gevraagde uur het jeugdverblijf volledig proper heeft verlaten. Zo’n groepen mogen altijd komen!”

INVESTEREN

“In 2011 en de daarop volgende twee jaren werden de drie gebouwen grondig gerenoveerd”, zegt Jef. “Dit was nodig om de brandveiligheid te garanderen, maar verhoogde tegelijk ook het comfort. Zo werd er nog wat extra ruimte gecreëerd. De jaren daarop werd er vervolgens geïnvesteerd in nieuwe matrassen, stoelen en tafels en wat extra kooktoestellen.”

Wat de toekomst brengt? “Om bij te blijven, moet er altijd geïnvesteerd worden. Op het verlanglijstje staat het vernieuwen van het sanitair in het paviljoen en het herinrichten van de kampvuurkring. Maar misschien geven we voorrang aan onze administratieve ruimte zodat we de groepen op een deftige manier kunnen ontvangen. Dit moeten we nog bekijken.”

AGENDA

In deze agenda willen we alle data van vormingsmomenten, ontmoetingen, indiendata voor erkenning en subsidiëring, ... opnemen die interessant kunnen zijn voor uitbaters. Ook hiervoor staat onze redactie open voor suggesties. Mail die gerust door naar ondersteuning@cjt.be!

1 NOVEMBER 2017

Indiendatum voor aanvraag werkingssubsidie 2018-2021 (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Jeugdverblijfcentra kunnen bij Afdeling Jeugd een werkingssubsidie aanvragen voor een periode van vier jaren. Voor de meeste uitbaters die de voorbije jaren deze subsidie ontvingen, loopt de vierjaarlijkse periode dit jaar af. Het is in dat geval belangrijk om een nieuwe aanvraag te doen voor de periode 2018-2021.

Jeugdverblijfcentra type C die dit voorjaar een personeelssubsidie hebben aangevraagd, hoeven echter niets extra te doen indien hun personeelssubsidie werd toegekend. De toekenning van de personeelssubsidie houdt immers automatisch ook de aanvraag van de werkingssubsidie in. De definitieve toekenning van de personeelssubsidie voor de periode 2018-2021 is gecommuniceerd in september, dan is het meteen ook duidelijk of een aanvraag van een werkingssubsidie nog noodzakelijk is.

Ook de uitbaters die later zijn ingestapt voor een periode van vier jaar (2015-2018 of 2016-2019 of 2017-2020) kunnen deze oproep negeren.

De aanvraag gebeurt volgens de spelregels van het in 2013 aangepaste decreet 'jeugdverblijfcentra': zie www.cjt.be/ondersteuning/subsidieafdelingjeugd of HuisWerk 28.

13 DECEMBER 2017

Uitwisseling voor grote jeugdverblijfcentra (>120) in volpension

Grote jeugdverblijfcentra in volpension draaien financieel een behoorlijk grote omzet, kunnen vaak meerdere groepen tegelijkertijd ontvangen, werken met een uitgebreide personeelsploeg enz. De organisatie van zo'n werking is dus soms behoorlijk complex. Welke tips kunnen helpen om dit raderwerk zo vlot mogelijk te laten draaien?

We brengen uitbaters van dergelijke jeugdverblijfcentra samen voor een uitwisseling. Dit moment vindt plaats overdag op woensdag 13 december in Vakantiehuis De Lork in Kemmel. Een concrete uitnodiging voor de betrokken uitbaters volgt nog.

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Bergstraat 16
9820 Merelbeke
09/210.57.75
ondersteuning@cjt.be
www.cjt.be

Raadpleeg onze website www.cjt.be/ondersteuning voor meer informatie. Je vindt er niet alleen alle indiendata en formulieren terug, je kan er ook terecht voor een massa andere informatie. Zo kan je in het HuisWerkarchief ook alle vorige dossiers raadplegen.

Blijf je graag als eerste op de hoogte van alle weetjes of wil je interessante links te weten komen, dan kan je ons volgen op Facebook. Je hoeft hiervoor geen lid te zijn van Facebook, het volstaat om te surfen naar www.facebook.com/CJTOndersteuning. Wie wel een Facebookprofiel heeft en onze pagina 'leuk vindt', krijgt onze berichten regelmatig te zien op zijn eigen nieuwspagina.

